

Till
Socialnämnden

För kännedom:
Kommunfullmäktige

Grundläggande granskning 2019

Kommunallagen (KL 12 kap 1§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning uppföljning och kontroll av verksamheten.

I årets grundläggande granskning har frågor ställts till nämnden med begäran om skriftligt svar. Revisorerna har vid träff med presidiet för respektive styrelse och nämnd ställt kompletterande frågor samt samlat in underlag som styrker svaren i enkäten.

Vår sammanfattande bedömning är att:

- Arbetet med den interna kontrollen och målstyrningen har skett på ett tillfredsställande sätt.
- Socialnämnden bör stärka den interna kontrollen av inköp och upphandling i verksamheten.
- Socialnämnden under 2019 har stärkt den ekonomiska styrningen och kontrollen men att det krävs ytterligare kraftiga åtgärder för att uppnå en ekonomi i balans.

Den bifogade rapporten har antagits vid revisionsammansammanträdet 2020-04-17.

Bifogad rapport kommer att finnas tillgängligt på kommunens hemsida under "Revisorer".

För revisionen i Arboga kommun

Jan Erik Isaksson
Ordförande

Grundläggande granskning - Socialnämnd

Revisionsrapport

Arboga kommun

KPMG AB

2020-04-14

Antal sidor 10

Arboga kommun
Grundläggande granskning -Socialnämnd

2020-04-14

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	2
3	Syfte och revisionsfråga	2
4	Avgränsningar	3
5	Revisionskriterier	3
6	Ansvarig nämnd	3
7	Projektorganisation/granskningsansvarig	3
8	Metod	3
9	Resultat	3
9.1	Enkät	4
9.2	Möte med Socialnämndens presidium	8
10	Sammanfattande kommentarer	9

1 Sammanfattning

Kommunallagen (KL 12 kap 1§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Vår sammanfattande bedömning är att:

- Arbetet med den interna kontrollen och målstyrningen har skett på ett tillfredsställande sätt.
- Socialnämnden bör stärka den interna kontrollen av inköp och upphandling i verksamheten.
- Socialnämnden under 2019 har stärkt den ekonomiska styrningen och kontrollen men att det krävs ytterligare kraftiga åtgärder för att uppnå en ekonomi i balans.

2 Inledning/bakgrund

Kommunallagen (KL 12 kap 1§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

3 Syfte och revisionsfråga

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning uppföljning och kontroll av verksamheten.

I årets grundläggande granskning har enkäter med frågor gått ut till nämnden med begäran om skriftligt svar. Revisorerna har vid träff med presidiet för respektive styrelse och nämnd ställt kompletterande frågor samt samlat in underlag som styrker svaren i enkäten.

Informationen från träffar med respektive presidium beaktas även vid revisionernas riskanalys inför år 2020.

4 Avgränsningar

Grundläggande granskning till den del som avser delårsbokslut och årsbokslut redovisas i särskilda rapporter.

5 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

— kommunallagen

6 Ansvarig nämnd

lakttagelserna i denna rapport avser Socialnämnden.

Rapporten är faktagranskad av socialchef.

7 Projektorganisation/granskningsansvarig

Granskningen har utförts av Karin Helin Lindkvist kundansvarig och certifierad kommunal revisor.

Kommunens revisorer har deltagit i träffar med presidiet.

8 Metod

— Enkät ställd till nämnden

— Intervju med presidiet

— Dokumentstudier av underlag erhållits av nämnden.

Då mötet genomfördes under slutet av 2019 kan det skett förändringar sedan granskningen genomfördes.

9 Resultat

Nedan redogörs för nämndens skriftliga svar samt vad som i övrigt framkommit vid möte med nämnden samt vid studier av protokoll och övriga underlag.

Under rubriken **Enkät**, finns de svar som nämnden lämnat på de frågor revisionen ställt och vi har endast i enstaka fall gjort mindre korrekturändringar av dessa svar. Under rubriken **Möte med socialnämndens presidium**, återges vad som framkommit i diskussion med nämndens presidium.

9.1 Enkät

9.1.1 Mål och måluppfyllelse

		Ja	Nej	Del- vis	Vet ej	Kommentarer
1.1	Har nämnden/styrelsen fastställt mål som är kopplade till KF:s mål?	X				Nämnden har årligen grupparbeten för att arbeta med de politiska målen utifrån fullmäktiges mål. Svårt att hitta mätbara mål inom området utbildning. Integrationen är väldigt viktig och ska beröra alla nämnder. KS har ett samordnande ansvar. Nämnden tycker att det borde finnas som ett övergripande mål men de fick inte igenom det.
1.2	Har nämnden/styrelsen formulerat målen så att de är mätbara?	X				Jobbar mycket med att målen ska vara mätbara.
1.3	Följer nämnden/styrelsen upp hur målen utvecklas under året?	X				Målen följs upp delår och helår. Varje enhet har sina egna verksamhetsberättelser som delges till personalen samt information på APT.
1.4	Har nämnden/styrelsen beslutat om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen?	X				Ja, vissa beslut vad gäller det ekonomiska arbetet.

Kommentarer/ Bedömning av inkomna underlag

Vi kan konstatera att nämnden har mål med mått som är kopplade till fullmäktiges övergripande mål. I verksamhetsplanen bryts målen ner.

9.1.2 Ekonomistyrning

		Ja	Nej	Del- vis	Vet ej	Kommentarer
2.1	Har nämnden/styrelsen fastställt en budget i balans?		X			Fastställd budget där tilldelade medel ej är tillräckliga. Nämnden har fått uppdraget att ha budget i balans inom 5 år.

2.2	Följer nämnden/styrelsen upp ekonomin och upprättar prognoser tillräckligt under året?	X				Vid varje sammanträde med socialnämnden. I dagordningen till APT ingår en punkt gällande ekonomi.
2.3	Har nämnden/styrelsen fattat beslut om tillräckliga åtgärder för att uppnå budget?			X		Nämnden har beslutat om vissa effektiviseringar. Förvaltningen har gjort verksamhetsmässiga strukturförändringar.
2.4	Har nämnden/styrelsen redovisat en konsekvensanalys till KF i de fall budget inte anses stå i relation till uppdraget?		X			Nämnden har kontinuerligt redovisat för kommunstyrelsen nämndens ekonomiska läge och vilka åtgärder nämnden har vidtagit. Är ett utvecklingsområde. Har inte diskuterat verksamhetsbortfall p.g.a. för låg budget i nämnden tidigare på det sättet.

Ekonomisk prognos och resultat

Nämndens prognos i samband med delårsrapporten visade på -28,8 mkr. Nämndens resultat uppgick till -21,3 mnkr. Vi kan konstatera att Socialnämnden 2019 uppvisar ett underskott om 21,4 mnkr. Med anledning av nämndens betydande underskott har vi genomfört flera möten med företrädare för socialnämnden och utfört en särskild granskning av nämndens ekonomiska styrning och kontroll under 2019. Vi ser mycket allvarligt på Socialnämndens ekonomiska situation. Vi kan dock konstatera nettokostnaderna har minskat 2019 med ca 10 mnkr i jämförelse med 2018. Av den offentliga statistik som vi tagit del av kan vi konstatera att äldreomsorgens kostnader inom Arboga kommun under 2018 (2019 års siffror finns ännu inte tillgängliga) låg förhållandevis lågt i jämförelse med t.ex. genomsnittet för kommunerna i Västmanlands län och i landet.

Kommentarer/ Bedömning av inkomna underlag

Vi bedömer att socialnämnden under 2019 har stärkt den ekonomiska styrningen och kontrollen men att det krävs ytterligare kraftiga åtgärder för att uppnå en ekonomi i balans.

9.1.3 Uppföljning av intern kontroll

		Ja	Nej	Delvis	Vet ej	Kommentarer
3.1	Finns det en fastställd årlig plan för uppföljning av den interna kontrollen?	X				

3.2	Ar nämnden/styrelsen delaktig i risk- och väsentlighetsanalysen som ligger till grund för planen?			X		Nämnden har haft grupparbeten utifrån arbete med framtagande av intern kontrollplan för 2019. Inför 2020 införs ett nytt arbetssätt via Stratsys där politikerna blir mer involverade i risk- och väsentlighetsanalysen och där de får avgöra om risken ska accepteras eller hanteras.
3.3	Rapporteras resultat från arbetet med intern kontroll till nämnden/styrelsen?	X				Uppföljning görs i årsredovisningen.
3.4	Fattas beslut eller ges direktiv vid konstaterande avvikelser/brister?		X			Får information gällande mindre avvikelser och brister. Beslut och direktiv ges vid större avvikelser, några sådana har inte skett hittills.

Kommentarer/ Bedömning av inkomna underlag

Vi kan konstatera att socialnämnden har genomfört internkontrollen för 2019 enligt planen och rapporterat till nämnden och kommunstyrelsen.

9.1.4 Riskanalys

4.1	Redogör för nämndens/styrelsens övergripande riskanalys och de risker som finns inom verksamhetsområde kommande år.	Ange minst fem övergripande risker Ekonomi, demografi/vårdtyngd, etablering/försörjningsstöd, stora kompetens- och rekryteringsbehov, bostäder/boenden, hot och våld.
-----	---	---

9.1.5 Utmaningar

5.1	Vad anser nämnden som den största utmaningen och/eller viktigaste frågan under 2019/2020 och hur avser nämnden att möta den viktigaste utmaningen och/eller den viktigaste frågan 2019/2020.	Ekonomi i balans – Fortsätt vidta åtgärder gällande det ekonomiska läget. Säkerställa kompetens- och rekryteringsbehov. Personalens delaktighet och inflytande. Alla nämnderna måste arbeta med integrationen för att kommunen ska klara det och det gör man inte i dag.
-----	--	--

9.1.6 Inköp och upphandling

		Kommentarer
6.1	Vilka rutiner och riktlinjer finns vad gäller inköp och upphandling? Om nämnden har egna rutiner och riktlinjer ska dessa bifogas.	Gemensamma för hela kommunen samt en upphandlings- och inköspolicy gemensamt med KAK kommunerna sam Surahammars kommun.
6.2	Hur säkerställs att alla som har delegation på beslut om inköp och upphandling också har kunskap om rutiner och riktlinjer?	Vid upphandling finns stöd från upphandlingsenheten.
6.3	Hur säkerställs att gällande rutiner och riktlinjer efterlevs?	För nya chefer är en del av introduktionen om inköp och upphandling.
6.4	Hur säkerställs avtalstroheten?	I kommunstyrelsens internkontrollplan finns det med en kontroll gällande "att inköpen sker enligt de upphandlade avtalen". En viss kontroll sker via fakturahanteringen vid central administration.
6.5	Har det funnits internkontrollmoment i 2018 års internkontrollplan omfattande upphandling och inköp?	Bara i kommunstyrelsen.
6.5.1	Vilka kontroller har i så fall genomförts?	-
6.5.2	Har kontrollerna visat på brister?	-
6.5.3	Vilka åtgärder har vidtagits med anledning av eventuella identifierade brister?	-

Kommentar/Bedömning av inkomna underlag

Nämnden har ansvar att säkerställa att det finns en intern kontroll för upphandling och inköp i verksamheten. Vi kan konstatera att nämnden har en bristande kontroll av inköp och upphandling i verksamheten.

9.2 Möte med Socialnämndens presidium

Internkontrollplan för 2019 är fastställd. Internkontrollplanen innehar nio punkter med blandad hög och låg risk. Nämnden får information i det fall det finns mindre brister eller avvikelser. Vid större avvikelser ska nämnden fatta beslut om vilka åtgärder som bör vidtas. I övrigt sker uppföljning i årsredovisningen.

Nämnden redogör att arbetsplatsträff (APT) inom verksamheten för funktionsnedsatta fungerar väl. Däremot fungerar APT sämre inom äldreomsorgen. Nämnden hoppas kunna utveckla detta framöver så att det förbättras då man upplever att personalens engagemang kan bidra till att hitta kostnadseffektiva lösningar inom verksamheterna.

Inom vissa typer av boenden så ser nämnden att det finns ett samarbetsbehov med Köping och Kungsör så att kommunen har möjlighet att bedriva verksamhet som exempelvis boenden inom individ- och familjeomsorg.

Nämnden anser att en analys av äldreomsorgen behöver göras. Framåt så måste nämnden tänka på ett annat sätt för att kunna klara av de demografiska förändringarna.

Nämnden har beslutat att i det fall att budgeten är förbrukad före årets slut så är det numera nämnden som fattar beslut om vilka åtgärder som ska vidtas.

Gällande hot och våld för de anställda så ser man en risk i att antalet dementa ökar. Nämnden ser även att finns en viss risk med hot och våld för de som arbetar med flyktingar. Ytterligare riskområde som nämnden ser är våld i hemmet och omhändertagande av familjemedlemmar.

Nämnden meddelar att man har fått beviljat en utökad budget med 5,5 miljoner kr/år fram till 2024 samt att nämnden har fått i uppdrag att få budget i balans inom fem år.

Nämnden kommer att inför 2021 försöka få en budget i balans med utgångspunkt utifrån begäran om att bli tilldelad en budget som motsvarar nämndens behov.

10 Sammanfattande kommentarer

Vår sammanfattande bedömning är att:

- Arbetet med den interna kontrollen och målstyrningen har skett på ett tillfredsställande sätt.
- Socialnämnden bör stärka den interna kontrollen av inköp och upphandling i verksamheten.
- Socialnämnden under 2019 har stärkt den ekonomiska styrningen och kontrollen men att det krävs ytterligare kraftiga åtgärder för att uppnå en ekonomi i balans.

2020-04-17

KPMG AB

Karin Helin Lindkvist
Certifierad kommunal revisor